

աւանդներուն՝ քանզի դրեթէ միայն քան հազար
գերդաստանի կրկնաբերի աւերկին բովանդակ
կալուածքները : Սօքնինկ Հերարտ՝ օրագիրը՝ այս
անգամ հետեւեալ լուրը կուտայ իմեզ հարաւստ
ժողովանդութեան մը վրայօք : «Վարենտիա տի
կինը մտաւր մեռաւ Վերարայի մէջ, ասիկայ ան
թիւ հարստութիւն ձգեց Վերարայի բոլոր կողմ
ստ թեանց, մէջը, որոնք իր ընտանեացը կը բերա
րեբին, ասիկայ զատ իր բաւեկամեանուն ալ կապ
ըտաւ հետագայ դամբարները :

Վերարայտուելի Ս. Պատրիկի՝ 500,000 ֆրանք
վերա . Ս. Շարնքին՝ 350,000 ֆր . Վերարայի
փոխանորդ աստեղագիտի, 550,000 ֆր . և 250,
000 ֆրանքի շահը՝ քանի որ ողջ է : Ս. Ռիքէզին՝
500,000 ֆր . Ս. Վալէրին՝ 250,000 ֆր . Ս. Վ. Վ. Վ.
էրին՝ 50,000 ֆր . Ս. Լուսիի որդւոյը 250,000 ֆր .
Շարնք օրիորդին՝ 150,000 ֆր . Շարնքին՝ 50,
000 ֆր . վերարայտուելի Յ . Շարնքին՝ 150,000
ֆր . Ռօպրտի ընտանեացը՝ 250,000 ֆր . իր տանը
վերահարցուին՝ 25,000 ֆր . իր բժշկին 25,000 ֆր .
Եկեղեցիներ շինելու ընկերութեանը՝ 125,000 ֆր .
վերարայտուելի Ս. Փռլին՝ 25,000 ֆր . Պօք օրիոր
դին՝ 25,000 ֆր . Վէլէյ օրիորդին՝ 25,000 ֆր . վե
րարայտուելի Ս. Վալէրին՝ 50,000 ֆր . Եօթը
մարդասիրական ընկերութիւններու՝ ամէն մէ
կուն 175,000 ֆրանք :

Նաեւ քանի բարեկամներու, ծանօթ մարդիկ
ներու, ծառաներու և այլն, բաւական ռաճիկ
կապեց ամէն մէկուն, որ պիտի առնեն անոնք
քանի որ ողջ են :

ԳԼԳՂԻՒՄ

Ղեկավարէն եկած աղետալի լուրը թէ Օրանի
նահանգին մէջ մեր զինուորներէն 450 հազի յան
կարծ Վարիւ լգատիլի 7 արանը իյնալով արաբա
ցի ղեկավարի մը նենգութեամբը, գրեթէ ա
մէնքն ալ քաջութեամբ պատերազմելով մեռեր

Թէ անոր մազերը կտրելուն վրայօք կըցուէր,
կամ իր հոգն էր ան, որու վրայ դքսութիւն ինչ
ընելը չէր գիտէր մտածելով որ անալ ալ չկըցաւ
իր վրէժը առնելու . այսու ժամանակը մազերը
անկէ աներեւոյթ եղան, ու Վարիւ օրիորդի մեռնե
լէն ետքը անտակի մը մէջ գտնուեցան խիստ մեծ
խնամքով պահուած, սքու մէջ դուքսը իր պա
տուական ու անգին բաները կը պահէր :

Մազերը սանտրելը շատ մարդու վրայ քնափու
թիւն մը կըրերէ : Յօհաննէս Վիլիստ անուանի
բանաստեղծը, դեռ պզտիկ հասակին մէջ խիստ
կըզուարձանար երկար ժամանակի զուլիը տանու
րել տալով . Վրեկել Յօհաննէս Վ. օտիան ալ
շատ կախարդէր իր սափրիչին սանտրել տալով
գլուխը, բայց ասիկայ առաւել քնափութիւն
էր քան թէ քուն : Հատ մարդու ալ թմբութիւն
կըրերէ : Յօհաննէս Ռէնկէն ճարտարագիտը քը
նանալու համար, պէտք էր որ միշտ տանտրելաց
իր գլուխը, անոր համար ետեւ մազերը կըտանա
րէին ու ձեռքով կը փէին :

Վնթիւ գիտութեան կըզատուին ին, որոնց մէջ
բարոյական վիշտերը մարդու մազերը յանկարծ
ձերմկացոյցին ու թափեցին : Հէքսփիր անգղիա
ցի հեղինակը ըսել կուտայ Վէլլոգէֆին, «Իմ

են, խորին և ցաւալի տալուորութիւն մը՝ ըտա
հատարակութեան սրտին մէջ : Ուստի տեղա
թեան մեծամեծները անցած ամառ 20ին Սէն
Վրա աւանին մէջ յատուկ ժողով մը քրին առ դի
պուած իս համար . ու գաղղիացւոյ Վեհափառ
թագաւորը հրամայեց որ վեց գունդ հետեւի և
երկու գունդ ձիաւոր զօրք ևս անմիջապէս Ղե
զայի խորհրդին և անկից Օրանի նահանգը :

Գաղղիայ լրագիրները և մանաւանդ Տէպրայնը
բացայայտ կը ծանուցանեն թէ Ղեզայի խորհուած
12,000 զօրքը պիտի երթան միանան Օրանի բա
նակին հետ և ասանց միմիայն գործը պիտի ըլլայ
իրենց եղբայրներուն արեանը վրէժը առնուլ,
խտիր պատժել այն նենգաւոր արաբացին, և
Վարիւ լգատիլի հետամուտ ըլլալ մինչև Մարդի
մէջ, և բռնել զանկիւյ . որպէս զի Գաղղիայի
Վիքիլէն հանգ արտի և ազատ մնայ այն խոսիւ
թիւններէն՝ որոնք նոյն կողմի բարեկամութեանը
առաջ երթալուն մեծ արգելք եղած են :

Արտի թէ Վարձրապատիւ Օմալի դուքսը Վի
րիկէ պիտի երթայ, որ Վարիւ լգատիլի վրայ գա
ցող բանակին մէկ մասին ալ ինքը հրամայէ :

Արհատաւեն թէ Վերմանիայի մէջ եկեղե
ցական բարեկարգութիւն հաստատող հռչակաւոր
Ռօնի քահանան միտք ունի եղեր Գաղղիա գալու
բայց կառավարութիւնը իր գործակալին ձեռքով
խնայուցեր է անոր թէ իբրեւ մասնաւոր ճամ
բորդ մը կընդունուի ան Գաղղիայի ամէն կողմը
պարտելու, սակայն ամենին պիտի չթողուն ի
րեն որ իր կրօնը հոն ալ տարածէ :

ՌՈՒՍԸՍԵՆ

Բեգրոպուրի մէջ խիստ ընդարձակ գործա
տուն մը հաստատուած է հիմայ, որուն նմանը
գրեթէ չգտնուիր ուրիշ տեղ : Ս. Լոգիւրիք և
Հարիսը Ռիքատեֆօցի փարպետները Ռուսաց
կառավարութեան հետ դաշինք ըրած են որ աս

հօս գլուխը ձեփ ձերմակ եղաւ այս ինչ լուրը
ընելուն :

Աւրիչ հեղինակ մըն ալ Ռագէ անուն, սյու
պէս կը գրէ . ամեն մէկ գրած տալը կարգաւոր
մէյմէկ մաղդ պիտի ձերմի, և քու մօրաքոյ
ձեփ ձերմակ ըլլալու է, երբ որ իմ գիրքս կար
գալու ըլլաւ նէ :

Պօրէլին կրտէ թէ ազնուական գաղղիացիին մէ
կը երբ տեսաւ թէ վնասը բանալը կըտանին, անանկ
ստատիկ վախով բռնուեցաւ, որ մէկ գիշերուան
մէջ բոլոր մազերը մոխրագոյն եղան :

Օրոնք բժիշկը տաններէն տարեկան աղու
մը համար կըզատուի թէ, կատարեալ առօրեա
թեան մէջ էր, ու տոնալի երազ մը տեսնելուն
յանկարծ սկսան բոլոր մազերը թափիլ : Վարզին
մէջ իրեն կըթուէր թէ զինքը կըմն ոյցնէին, ու
զարհուրելի ձայնով մը արթնցաւ : Հետեւեալ
առտուն սկսաւ թափիլ մազերը, անանկ որ տանը

(1) Քու ժողովող ըստ ամ լրագիրը տակից տալով ամառ
նուէր է, կըտար տանի շատ օրինակներ բերել, և անոնց տաւ
լին կարգը գտնել նաեւ Գաղղիայի գաղղիա թագաւորին Վա
րիա Վարիւ լգատիլի օրինակը, որուն մազերը մէկ գիշերուան
մէջ ձերմեցան, երբ որ երկունք Վարիւ լգատիլի թագաւոր
կարուէին ետեւ, իր սիրելի գաղղիներէն բաժնեցին զինքը ու բան
ար դրին, հարգում մէկ բարձրագոյն նախապետի կողմ :

տեղութեան մէջ հաստատուելու բոլոր երկրթէ
ճամբաներուն պէտք կըգտնուէր ամէն զօրծիքնոր
պիտի շինեն, վերայի ալ մեծ գործատանը մէջ
ու բոլոր 5500 արհեստաւորներ շարունակ կը բանին :

ԲՐՈՒՍԵՆ

Շեղիայի օրագիրը կը ծանուցանէ, թէ ստի
րին մէջ մինչև հիմա քառասուն իրեք հատա
կութիւն եղաւ որ Հռոմէյէն բաժնուելով Վե
մանական կաթողիկէ եկեղեցիին յարեցան, և
անցածները իրենց կողմէն փոխանորդներ խորհիցին
Պրէզիալ քաղաքը, ուրտեղ առ երեւելի գործոյ
համար յատուկ ժողով մը եղաւ :

Սակաւաւուկ քաղաքին մէջն ալ նոր եկեղեցի
մը բացուել է յառկապիս անոնց համար որ Հռո
մայէն բաժնուած են, և բացուած օրը քաղա
մը տուել է Պէտէն ծխատէր քահանան Պէլլինի
և Վրէպլէր քահանան ալ Ռօնիին հետ հաղորդու
թեան խորհուրդը մատակարարել է յետանէն ա
ւելի անձանց, երկու տեսակէն ալ : Վահանա
ները եկեղեցին մոնեթուան պէս՝ տանու վեց
րիորդներ տպիտակ հանդերձներ հագած, գիմառ
րեր են զանոնք ծաղիկներ ցանկելով անոնց ճամ
բուն վրայ :

Վերմանիայ հրէաներուն մէկ մասն ալ մեծ շփո
թութիւն ունին մէջերին, մանաւանդ Վրոսիայի
մէջ գտնուողները, և կուզեն որ իրենց ալ բարե
կարգութիւն մը մացունեն իրենց կրօնին մէջը :
Նր բանիս համար քանիցս անգամ մէկուեղ ժող
ւեցան ռաբբինները Պրէլինի, Պրէզիալի, Վրան
Ֆօրդի, և Եւրիչ շատ քաղքներու մէջ, և խոր
հուրդ ըրին հրէական օրէնքը բարեկարգելու :
Վերջապէս իրենց գիտաւորութիւնը զլուս տա
նելով՝ որոշեցին միաձայն հաւանութեամբ Պրէ
լինի մէջ, որ այսուհետեւ թլփատութեան սով
րութիւնը խափանուի, և երբայական լիզով
տեղը՝ գերմաններէն գործածուի :

Հինգ օրէն ետքը բոլորովին կնտակ եղաւ գլուխը
մէյմին ալ մաղ չըտանելով :

Թարգ . յետադան լեզուէ :

ՍԼՈՒՅՑ

Մարդու բնական պիտոյքը՝ որոնք հարկաւոր
են իր մարմնի կազմութեամբը հաստատուն և տարբ
պահելու համար, շատ պզտիկ բաներ են . բայց
իր երեւոյթական, աւելորդ, և շատ անգամ ան
պիտան վնասակար բաղձաւքները անչափ և ան
համար են : Նախկին պիտոյից պակասութեամբ
համար քիչ կամ շատ կրնայ մարդ համբերել
բայց աւելորդ բաներուն համար երբեք չճամ
բերէր : Պարբիկ աղու մը կընաս րոն թէ համբե
րէ, հայրդ շուկայէն բան պիտի բերէ . բայց
մէկ եօթանասուն տարեկան տփիօն կուլ տալով
մը անկտրելի է խօսք հասկը ցնելը . . . :

Եօթը հազար տարի կայ որ Պէնիւլայի բնակիչ
ները չէին գիտեր թէ սաւցը ինչ լսել է : Վա
նի մը տարի առաջ բանկրուն Վրահմանի մը հետ
հաւատոյ մտին վիճաբանութիւն ընելով, ու զե
ցի անոր միտքը ձգել որ իր տեսած կամ լսած
բաներէն զատ՝ աներեւոյթ բաներ ալ կան : Օր
օրինակ տալը ըսի, որ դուք հոս տեսած չէք :

Յիշեալ ընկերութիւնը օրինաւոր տարադաս
տուն մը հաստատելը է Կալիֆոռնիոյ մէջ. ուր
տեղ Լճգասեր անուամբ շտապարան օրագիր
մինչալ կրտսերին վերատեսչութեամբ արժանա-
պատիւ պարոն Վեյրմլոյց Իսթեան Թագե-
դեանց :

Լճգասեր (որ Հայաստանի աշխարհաբա-
նը զուտ կը չորտարակուի) քաղաքական, անտե-
սական, բնական և բարոյական գիտելից վայր
տեղեկութիւններ պիտի տայ :

Լճգասեր անուն օրագրին երկրորդ թիւէն
մինչև չորրորդ թիւը Լճքոսնոց ըրեց ճամբով ամ-
սուս 10ին բնականը, որուն ապագրութիւնը ըստ
բաւականին պայճաւ է. և յաւտամբ թէ մէջի ե-
ղած բուրբն ալ հաճելի պիտի ըլլան մեր հաստ-
րակութեանը. որ միշտ յսթարամիտ սրտիւ կը
ցանկայ տեղեկութիւններ տա՛նալ Հայաստան,
Պարսկաստան և Հնդկաստան բնակող մերտղեայ,
ժողովրդոց վայրք :

Չեմք երկրայիւր որ հայրենասէր երեւելի ան-
ձինք ամեն կերպիւ պիտի փութան յորդոր և
քաջաբեր ըլլալ այսպիսի ազդաօրական գործի մը
որ հեռաւոր քաղաքները, և այս կողմերը գըտ-
նուած հայազգի հասարակութեան մէջ բարեկա-
մական հազորդակցութիւն և սէր հաստատելու
առիթ պիտի ըլլայ :

Լճգասեր անուն օրագրին տարեկան տետրա-
գրութեան գինը՝ 24 ռուբլի է, այսինքն 240 ղու-
ռուշ. վեցամսական տոորագրութեան գինը՝ 16
ռուբլի (160 ղուռուշ) և ամսական տոորագրու-
թեան գինը՝ 5 ռուբլի (50 ղուռուշ) :

Աստարիչ Ստեփանն օմանեան շոգենաւով
հասեր է հան հոկտեմբերի 3ին :
—Ստեփանն կըբերէ ամուսն 3ին : «Ապրիլմ»
բերի 27ին սկսեալ հինգ. վեց օր մէկվմէկու վաղ
երկրաշարժու թիւնն ցնցումներ զգացինք շատ

բայ, և ան տեղէն՝ մեծամեծ նաւեր կրնան բե-
ցունել և տանիլ տիպել Զնդկաց ամէն ծովե-
զերեայ քաղցնելուն մէջ: Եւ առով՝ այնքան հին,
և այնքան շահաւոր Կաղորդակցութիւն կրը-
ցուէր Հայաստանի և Զնդկաստանի մէջ, որուն
օգուտները հիմա Թուրքաւ որ ըլլամաւելի տի-
տասնք և որտեղութիւն կրըբերեն: Ա բանիս վրա-
յով իրբեւ ակնառօտ և տեղադիր ետքը երկու-
օրէն պիտի խօսինք: Հիմայ միայն խնարհարար
կաղաւնք մեր ազնուամիտ և հայրենատէր Ազգակ-
ցաց Թէ հոս և Թէ Հայաստան եղողներուն. որ
մեր խօսքը մտաջաճին բանի մը տեղ չդնելովք: Է
մը ու շտաքութիւն բնեն առ նիւթին, ու գրեն
Տիգրանակերտ, Արտին և Սուսուլ իրենց բա-
րեկամներուն. ինչու որ մէկ չնչին սարգև մը խո-
տանալով կրնան Զեյթաղս ըսուած տեղը՝ որ մեր
հին Մծրին քաղաքի և Սուսուլի մէջ կիյնայ, գոր-
ծառուն մը հաստատուել, ուսկից մինչև ՚ի Սու-
սուլ Թէ ջրով և Թէ ցամաքով գիւրութեամբ
կրտարուի: Եւ անկից մինչև ծովը՝ մենք ալ
կրնանք վտահիւր ստրահովելու:

[illegible]